چهارشنبه ۲۳ آبان ۱۳۹۷ | سال ششم | شماره ۱۵۴۶
www.shahrvand-newspaper.ir

آبگرمکن، یخچال، فریزر، اجاق گاز و اشیای بلند و بسیار سنگین باید با بست یا تسمه‌های مناسب به کف و دیوار منزل محکم شوند.

پرتره

مرگ هگل

یک‌صد و هشتاد و هفت سال پیش در چنین روزی (۱۴ نوامبر ۱۸۳۱) گئورگ ویلهلم فریدریش هگل، فیلسوف شهیر آلمانی در برلین درگذشت. در تعریف بزرگی هگل همین بس که بدانید کارل مارکس، فیلسوف بزرگ آلمانی و یکی از تاثیرگذارترین شخصیت‌های تاریخ معاصر جهان شاگرد او است. برای شناخت هر چه بهتر اندیشه هگل به ذکر این نکته می‌توان بسنده کرد که او اندیشه را روح زمانه می‌نامید. از دید هگل همه افکار و احساسات یک زمان، روح آن عصر را تشکیل می‌دهد و هر چیزی در تاریخ نتیجه آن است. هگل همچنین معتقد بود این تاریخ است که مردان بزرگ را می‌سازد نه بالعکس. آثار هگل به «مشکل‌فهم بودن» مشهورند و برتراند راسل او را مشکل‌فهم‌ترین فیلسوف غرب نامیده‌است.

تذکره

جواهر هند

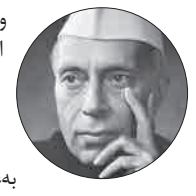

وقتی از استقلال هندوستان و رهایی این کشور از یوغ استعمار بریتانیا صحبت به میان می‌آید، تقریبا همه بدون استثنا به یاد مهاتما گاندی می‌افتند. صد البته که نقش گاندی به‌عنوان الهام‌بخش و زعیم معنوی مردم هند در مبارزات ضداستعماری غیرقابل انکار است، اما بزرگی نام گاندی نباید باعث شود دیگر چهره‌های موثر انقلاب استقلال‌طلبانه مردم هند به فراموشی سپرده شوند. یکی از این چهره‌ها جواهر لعل نهرو است که بعد از استقلال به‌عنوان نخستین نخست‌وزیر هند مستقل از سوی مردم این کشور انتخاب شد. نهرو که ۱۲۹ سال پیش در چنین روزی (۱۴ نوامبر ۱۸۸۹) در الله‌آباد به دنیا آمد، طی دوران مبارزه نزدیک به ۱۰ سال را در زندان انگلیسی‌ها گذراند و سهم بسزایی در شکل‌دادن به حرکت مردم هند برای کسب استقلال از انگلستان داشت. او پس از به قدرت رسیدن نیز پس از سامان دادن به قوانین هند، در قامت یک سیاستمدار جهانی رخ نمود و با همراهی دولتمردانی چون دکتر احمد سوکارنو (اندونزی)، جمال عبدالناصر (مصر) و مارشال تیتو (یوگسلاوی) جنبش عدم تعهد را پایه‌گذاری کرد.

فوکوس

راهب بودایی در آتش–سایگون ۱۹۶۳

۱۱ ژوئن ۱۹۶۳ میلادی، راهب بودایی تچ کوانگ دوک، در اعتراض به آزار و اذیت راهب‌های بودایی توسط دولت کاتولیک مذهب ویتنام جنوبی در یکی از جاده‌های سایگون پایتخت این کشور اقدام به خودسوزی کرد. مالکوم براون عکاس آمریکایی با ثبت این عکس جایزه پولیتزر عکاسی را از آن خود کرد. نکته‌ای که در عکس ثبت شده از سوی براون بیش از هر چیز جهانیان را تحت تاثیر خود قرار دارد، آرامش فوق العاده تچ کوانگ دوک در هنگام سوختن بود. خودسوزی این راهب، جرقه سلسله اعتراض‌هایی بود که نهایتا ۵ ماه بعد منجر به یک کودتای نظامی و سرنگونی دولت ویتنام جنوبی شد.

فرجام

همیشه ولیعهد

در صحنه‌ای از فیلم دیدنی «کمال‌الملک» ساخته جاودانه علی حاتمی، بعد از ترور ناصرالدین‌شاه در حرم شاه‌عبدالعظیم، مظفرالدین‌میرزا ولیعهد از تبریز عازم تهران شده و در کاخ گلستان بر تخت سلطنت جلوس می‌کند. شاه جدید که مزاجی ناخوش دارد، در یکی از نخستین مراودات کلامی با اتابک اعظم و نقاش‌باشی دربار یعنی جناب کمال‌الملک خطاب به آنها می‌گوید: «اکثر عمر ما در دوران ولیعهدی گذشت، رسم پادشاهی را خوب نمی‌دانیم.» این دیالوگ زیبا و معنادار را که به قلم علی حاتمی و از زبان مظفرالدین‌شاه جاری شده است، شاید بتوان وصف حال چارلز، ولیعهد ۷۰ ساله و کنونی انگلستان به شمار آورد. چارلز فیلیپ آرتور جرج، شاهزاده ولز و وارث تاج و تخت انگلستان که امروز شمع‌های کیک هفتادمین سالروز تولد خود را فوت می‌کند از سال ۱۹۵۸ یعنی ۶۰ سال پیش مقام ولیعهدی پادشاهی بریتانیا را برعهده دارد. مادر ۹۲ ساله او یعنی الیزابت دوم از سال ۱۹۵۲ تاکنون ملکه انگلستان است و تا نفس می‌کشد، چارلز نیز همچون مظفرالدین‌شاه قاجار باید برای رسیدن به تخت سلطنت لحظه‌ها را بشمارد.

دژاوو

تهران، پایتخت با اعمال شاقه

نوروز ۱۱۶۵ خورشیدی، آغامحمدخان با برگزیدن تهران به‌عنوان پایتخت دودمان قاجار، بر طبلی کوبید که صدای نابهنجار آن چند نسل بعد به گوش‌ها رسید. این که چرا سر سلسله قاجار تمایلی به پایتخت اعلام کردن دیگر شهرهای بزرگ ایران از جمله اصفهان، قزوین، کرمان، تبریز و مشهد از خود نشان نداد، ریشه در این واقعیت داشت که هر کدام از این شهرها نماد و مرکز قدرت دودمان‌های پادشاهی پیشین بودند و شاه قاجار نمی‌خواست بر میراث دیگر سلسله‌ها تخت و تاج خود را عَلَم کند. به این ترتیب شهری که جمعیت آن در اعوان پایتخت‌شدن به ۲۰ هزار نیز نمی‌رسید، ۱۱۰ سال بعد و در اواخر حکومت ناصرالدین‌شاه ۲۵۰ هزار نفر جمعیت داشت.

عقیم‌ماندن نخستین تصمیم برای انتقال پایتخت

مشکلات تمام‌ناشدنی شهر تهران از نقص زیرساخت‌های شهری تا ترافیک مرگبار، توسعه نامتوازن و هزار معضل ریز و درشت دیگر تاکنون بارها و بارها فکر انتقال پایتخت به شهری دیگر را به ذهن سیاستمداران و مدیران شهری متبادر کرده است؛ اما اگر تصور می‌کنید این ماجرا محدود به همین ۲۰-۱۰ سال اخیر است، باید بگوییم سخت در اشتباهید. ساز خلع تهران از پایتختی برای نخستین‌بار در سال ۱۲۹۴ خورشیدی توسط احمدشاه قاجار نواخته شد. در پی وقوع جنگ بین‌الملل اول نیروهای روس و انگلیس به‌رغم اعلام بی‌طرفی ایران، از شمال و جنوب وارد کشور شدند. پیشروی روس‌ها در عمق خاک ایران و نزدیک‌شدن آنها به تهران احمدشاه را بر آن داشت تا عکس‌العملی مناسب به این تجاوز نشان دهد که همانا انتقال پایتخت بود. شاه

قاجار شهر اصفهان را به‌عنوان پایتخت جدید ایران برگزید و در زمانی کوتاه مقدمات انتقال خاندان شاهی و اسناد دولتی به اصفهان فراهم شد، اما سفرای روس و انگلیس از بیم عکس‌العمل مردم احمدشاه را از اجرای نقشه خود بازداشتند. هر چند که تضمین روس‌ها مبنی بر عدم نزدیک‌شدن نیروهایشان به تهران در تغییر تصمیم شاه قاجار بی‌تاثیر نبود.

سمنان، اصفهان، همدان، خمین و دیگر نامزدها

نخستین زمزمه‌های انتقال پایتخت در دوران معاصر در اواخر دهه ۶۰ خورشیدی به گوش رسید و آنان که اندک بهره‌ای از آینده‌نگری در وجودشان بود، به این نتیجه رسیدند که این تهران ۱۰ سال بعد جای زندگی نیست. بحث‌های مربوط به انتقال پایتخت از آن زمان تاکنون ادامه یافته و طی این مدت شهرهایی چون سمنان، اصفهان، همدان، حتی خمین و شهرک‌های تازه تأسیس پرند و پردیس کاندیدای تحویل گرفتن ردای پایتختی از تهران شدند. این که چرا طی این سال‌ها و با وجود این که همه می‌دانند کار درست کدام است، هیچ طرحی از مرحله حرف فراتر نرفته است؛ شاید در این واقعیت ریشه داشته باشد که هیچ کس رقم‌خوردن چنین اتفاقی را به‌دلیل ابعاد و حجم خارج از تصورش عملی نمی‌بیند. اگر به‌واقع چنین است، شاید تنها لازم باشد به تجربه کشورهایی چون مالزی، استرالیا، آلمان، برزیل، ترکیه، قزاقستان و... در انتقال پایتخت رجوع کنیم. حتی کشورهایی که بیش از یک پایتخت دارند هم، می‌توانند مدل تحقیقی مناسبی باشند. این میان فقط نباید از یاد ببریم که انتقال پایتخت همیشه فرع مسأله بوده و موضوع اصلی نجات تهران است.

معما

از کشتار کاتین تا بمباران درسدن

در طول جنگ جهانی دوم جنایت‌ها و اعمال ضدبشری بی‌شماری توسط هر دو سوی درگیر به ثبت رسید و هر یک از طرفین در همان زمان یا بعد از پایان جنگ با دستاویز قرار دادن بهانه «شرایط حساس جنگی»، به توجیه عملکرد خود پرداختند. عبارت «تاریخ را فاتحان می‌نویسند» در پایان جنگ بین‌الملل دوم نیز معنا یافت و هر جنایتی که آلمان، ایتالیا، ژاپن و کلا دولت‌های محور به آن دست زده بودند، با آب و تاب فراوان و همه جزییات مورد توجه قرار گرفت و اگر نگوییم مبالغه شد، در بیان آن کوتاهی نیز صورت نپذیرفت. اما این میان اعمال ضد انسانی دولت‌های پیروز در جنگ به شکل سیستماتیک تخفیف داده شد و همه از دولتمردان گرفته تا رسانه‌ها در نادیده گرفتن آن همت گماشتند.

شب جنگل کاتین

آدولف هیتلر پس از رسیدن به مقام صدراعظمی و در مقام عمل به شعارهای پرطمطراق خود مبنی بر باز گرداندن عظمت آلمان، در نخستین قدم با حمله به کشور جدیدالتأسیس لهستان، آن بخش از خاک آلمان را که در پی معاهده ورسای از این کشور جدا و ضمیمه لهستان شده بود بازپس گرفت. این حمله، اعلام جنگ همزمان انگلستان و فرانسه به آلمان را در پی داشت که به نوعی آغاز رسمی جنگ جهانی دوم بود. اما این میان چیزی که همواره فراموش شده این است که همزمان با حمله آلمان به لهستان، ارتش اتحاد جماهیر شوروی نیز به دستور ژوزف استالین از شرق وارد لهستان شده و نصف دیگر این کشور را به تصرف خود درآورد. روس‌ها پس از تصرف لهستان در واقعه‌ای که به «کشتار کاتین» مشهور شد، بیش از ۲۵ هزار لهستانی را که اکثرا در جه‌داران ارتش و نیروهای انتظامی بودند در جنگل کاتین تیرباران کردند. ماشین تبلیغاتی متفقین تنها به دلیل این که شوروی در جنگ با آلمان متحد آنان بود، اجازه نداد این جنایت استالین و ارتش سرخ رسانه‌ای شود. پس از پایان جنگ نیز روس‌ها تمایل داشتند این کشتار را به گردن آلمانی‌ها بیندازند، اما خود لهستانی‌ها بهتر از همه می‌دانستند که چه کسانی این معامله را با آنها کردند.

سلاخ‌خانه درسدن

جنگ جهانی دوم آخرین ماه‌های خود را پشت سر می‌گذاشت و دیگر تقریبا همه می‌دانستند که کار نازی‌ها تمام است. ارتش آلمان در همه جبهه‌ها مشغول عقب‌نشینی بود و حلقه محاصره هر روز تنگ‌تر از دیروز می‌شد. این میان اما ۱۲۵۰ بمب‌افکن انگلیسی و آمریکایی در فوریه ۱۹۴۵ میلادی یعنی ۲ ماه پیش از پایان جنگ، بیش از ۴ هزار تن بمب آتش‌زا بر سر شهر درسدن ریختند و این شهر تاریخی را به‌طور کامل ویران کردند. گزارش‌های رسمی از کشته شدن ۴۰ هزار نفر از ساکنان درسدن حکایت دارند، اما کورت ونه‌گات نویسنده آمریکایی که در زمان بمباران درسدن در این شهر زندانی بود و بعدها در کتاب «سلاخ‌خانه شماره پنج» به ذکر این واقعه پرداخت، آمار درست کشته‌ها را ۱۳۴ هزار نفر عنوان می‌کند. در جنگ جهانی دوم شهرهای بسیاری بمباران شدند، اما نکته بمباران درسدن در بی‌مورد بودن آن بود. این بمباران انتقادهای شدیدی را حتی در بین متفقین برانگیخت و بعدها هیچ کس به‌طور رسمی مسئولیت انجام آن را بر عهده نگرفت.

جدول شماره ۱۵۴۶

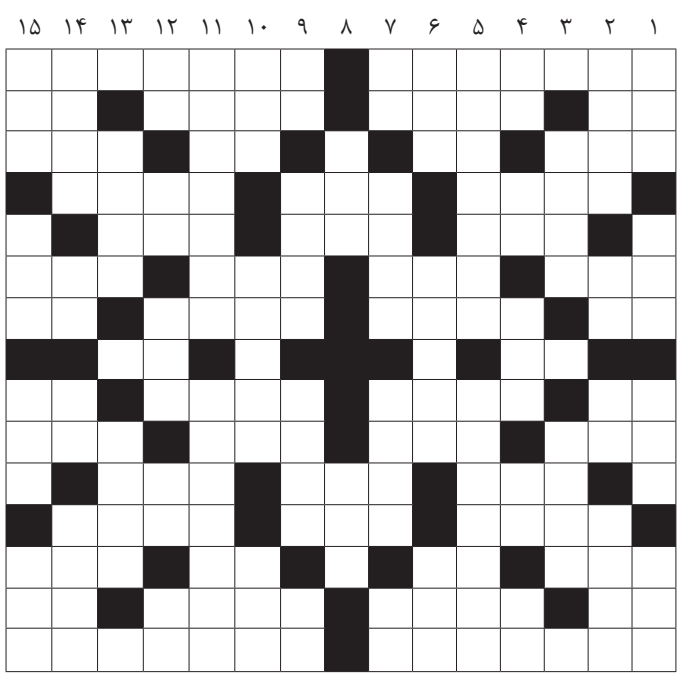

افقی
۱-از بیماری‌های ویروسی حاد ماکیان-شهری ساحلی در آمریکا
۲-اسب تبریزی-بزرگترین پهلوان داستانی ایران-نوعی فرش نامرغوب-از خواهران نویسنده انگلیسی
۳-خانه شعری-موضوع و مبحث-شیره انگور-قبیله کریمخان
۴-نگاتیو-جاسوسخانه آمریکا-سرا
۵-بندگاه ساعد و بازو-آزمایش-ساز کلیسا
۶-محدب-ایمن-کبد-نوعی بستنی
۷-همسایه تهران-نوعی سلاح آتشین دستی-اسب سیاه-فرار حیوان
۸-باشکوه-عدد سه رقمی
۹-فنی در کشتی-پرافتخارترین ورزشکار المپیکی ایران-عنوان پادشاهان روسیه-کوچک
۱۰-حسادت-جور-گرو گذاشتن-دوبین
۱۱-شهری در گیلان-جیوه-خمیازه
۱۲-حکیمان-طعم غذا-رودی که از لندن عبور می‌کند
۱۳-کیف ورزشی-قلق-نوراندک-رد پا
۱۴-صدمه-بارنامه-ساکنان قدیمی یک منطقه-جفت ماده
۱۵-نتیجه‌گیری کلی-کندن گل و لجن کف رودها و آبراه‌ها

عمودی
۱-خالص-دست‌نخورده-از ابزار ورزش ژیمناستیک-تابه‌نان پزی
۲-بی‌پدر-او-نوعی رنگ‌مو-فرمانروا
۳-ظرفیت بر حسب تن-کاسه زانو
۴-ناشنوا-اجاق گاز-هراس-دهان عربی-تکرار حرفی
۵-دادگاه تجدید نظر-دیکتاتور معروف روس
۶-جور-سود و فایده-بزرگی
۷-تکیه بر پشتی-وسیله تزریق دارو-کبوتر صحرایی-چه کسی
۸-مکر و فریب-مجلس میهمانی
۹-ملخ بی‌سر-اشاره به مکان-شاخه نورسیده-مخترع تلفن
۱۰-غذای تزیقی-مواد مذاب آتشفشانی-جدا
۱۱-تفال باقرآن-کالبدشکافی
۱۲-منقار کوتاه-یک‌صدم هکتار-کشور محمد صلاح-آخرین نت-مساوی
۱۳-سیاه‌پوست-شتر بی‌کوهان
۱۴-خانه حیوانات-حیوانی بارکش-تکرارش آوای فاخته است-خواهر امام حسین(ع)
۱۵-رود مدرک-نقره-مخمصه-پارچه زربفت

حل جدول شماره ۱۵۴۵

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ب	ن	د	ر	ت	ر	ک	م	ن	■	ت	ا	ن	ک	ر
۲	ا	■	م	ا	ر	پ	ی	چ	■	د	ا	ر	ت	■	ا
۳	م	ن	■	ک	و	ر	س	■	ب	د	ل	ی	■	ر	س
۴	د	ا	س	■	ر	ت	■	د	ا	■	م	ا	ر	ک	ا
۵	ا	د	ر	س	■	ر	س	ا	ل	■	ت	ن	ک	و	ل
۶	د	ی	ا	ن	ت	■	ق	ی	ا	م	ت	■	و	ر	م
۷	■	ا	س	ت	ش	م	ا	م	■	ث	و	ر	■	د	ا
۸	ح	■	ر	و	ا	ب	ط	■	ب	ا	د	ا	م	■	ل
۹	ا	گ	■	ر	پ	ا	■	پ	ا	ل	ا	ب	ا	ن	■
۱۰	ت	ا	ش	■	ه	ر	ک	و	ل	■	ر	ی	ز	و	م
۱۱	م	ل	ا	س	■	ک	ر	د	ی	ت	■	ن	و	ا	ب
۱۲	ی	ر	ق	ا	ن	ا	■	ن	ا	■	م	و	■	ت	ل
۱۳	ک	ی	■	م	ح	ا	ل	■	ی	س	ا	ر	■	ه	ل
۱۴	ی	■	ق	ر	ا	ر	■	ک	ا	ت	و	س	■	■	ا
۱۵	ا	ل	م	ا	س	■	ا	و	ر	ا	م	ا	ن	ا	ت